

การศึกษาคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

A Study of Physical Education Teachers Characteristics in the Perspectives of Faculty Staff and Students at School of Education University of Phayao

ดร.รักษิต สุทธิพงษ์และวรรณกร พรประเสริฐ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาและคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามระดับชั้นปีโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 371 คน ได้มาจากการวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะที่มีต่อครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) ด้านภาวะผู้นำ และ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า ด้านคุณธรรมและความประพฤติ, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านมนุษยสัมพันธ์, ด้านภาวะผู้นำ, และ ด้านวิชาการ มีทัศนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ ครูพลศึกษา/ วิทยาลัยการศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to study physical education teachers characteristics in the perspectives of faculty staff and students at School of Education University of Phayao 2) to compare physical education teachers characteristics in the perspectives of students at School of Education University of Phayao categorized through academic level. The group samples used in the research including faculty staff and students at school of Education, University of Phayao academic year 2015 for the total of 371 participants with selected from a stratified random sampling. The research tools including questionnaires on physical education teachers characteristics in the perspective of faculty staff and students at School of Education University of Phayao which is divided into 3 sections. The first section consists of general information in the form of Check list. The second section consists of perspectives toward physical education teachers and it is in the form of 5 levels Rating Scale. And the third section consists of suggestion and comments. The statistic use to analyze data including percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD.), One-way Analysis of Variance, and Scheffe's Method for finding the differences.

The study found that

1. The physical education teachers characteristics in the perspectives of faculty staff and students at School of Education University of Phayao in general in the high level. When each aspect was considered, the respectively highest mean are regarding morality and behavior, regarding academic, regarding personality, regarding leadership, and regarding human relations.

2. The comparison of physical education teachers characteristics in the perspectives of faculty staff and students at school of Education University of Phayao categorized through academic level such as regarding morality and behavior, regarding personality, regarding human relations, regarding leadership, and regarding academic area found that the perspectives are different in a statistical significant level .05.

Keywords: Characteristics/ Physical Education Teachers/ School of Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของวิทยาลัยการศึกษาที่ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นฐานรากของมนุษย์ (แผนกพลุทธิวิทยาลัยการศึกษา, 2557) การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่างๆ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง อันจะรวมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สมศักดิ์สินธุระเวชญ์, 2541, หน้า 31) ซึ่งในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยส่วนหนึ่งของการมีสุขภาพที่ดีนั้น จะต้องอาศัยการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (มงคล แว่นไทยสงและคณะ, 2546, หน้า 5)

การปลูกฝังให้คนในชาติรักและเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายนั้น ต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก จึงทำให้มีการบรรจุวิชาพลศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ ทางด้านพลศึกษา ตลอดจนปลูกฝังความคิดเห็นที่มีต่อการออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งกีฬายังช่วยเพิ่มสติปัญญาและพัฒนาคุณลักษณะประจำตัวของบุคคล ช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และเพิ่มค่านิยมที่เหมาะสมกับคนไทยมากขึ้น (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย, 2533, หน้า 14) ทำให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่แตกต่างจากวิชาอื่นๆ

เนื่องจากวิชาพลศึกษานั้นมีการใช้กิจกรรมทางกายโดยใช้กีฬาและการออกกำลังกายมาเป็นสื่อเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ทักษะ ประกอบกับมีสมรรถภาพทางกีฬาที่ดี มาเป็นผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ได้กล่าวว่า เมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษา นิสิตจะเป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพ มีสุขภาพดี และมีบุคลิกภาพดี (นโยบายและทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยพะเยา, 2557) วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ได้มอบหมายภารกิจด้านการศึกษา โดยเฉพาะความรับผิดชอบในการบริหารจัดการหลักสูตรด้านการศึกษาทุกระดับทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งนี้หลักสูตรปริญญาตรี ได้แก่ หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษา มี 7 แขนงวิชา จัดการศึกษาควบระดับปริญญาตรี 2 ปริญญา กับหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต 5 แขนงวิชา (คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และพลศึกษา) และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต 2 แขนงวิชา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ให้ นิสิตมีความเข้มแข็งด้านวิชาเอกและมีความสามารถทางการสอน และยังมีทางเลือกในการประกอบอาชีพได้หลากหลายยิ่งขึ้น ตามเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่กล่าวว่า ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน (Wisdom for community Empowerment) ทำให้วิชาชีพครูได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ จึงมีผู้สมัครเรียนครูในแต่ละปีการศึกษาเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเกือบทุกสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันการพลศึกษา และสถาบันเอกชน ไม่น้อยกว่า 70 แห่ง แต่ละปีการศึกษาผลิตครูจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน และผลิตครูหลักสูตร 5 ปี ในลักษณะเดียวกัน ทำให้

การแข่งขันในการผลิตครูภายในประเทศไทยสูงขึ้น

วิทยาลัยการศึกษา มีเป้าหมายผลิตครูมืออาชีพที่มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ นิสิตที่มีศักยภาพและมีความสามารถในการสอนวิชาเอกพลศึกษาเป็นภาษาอังกฤษ จะมีทางเลือกแหล่งงานให้มีความหลากหลายมากขึ้น การผลิตบัณฑิตครูมืออาชีพ เน้นความสามารถในการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นทางเลือกของหน่วยงานที่มีความต้องการเฉพาะ และลดการแข่งขันกับสถาบันผลิตครูหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์วิทยาลัยการศึกษาที่กล่าวว่า วิทยาลัยการศึกษาจะผลิตและพัฒนาครูมืออาชีพที่เป็นสากล (แผนกลยุทธ์วิทยาลัยการศึกษา, 2557) ดังนั้นเพื่อพัฒนานิสิตครูพลศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของสังคม นิสิตครูจึงต้องได้รับการฝึกอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร รวมถึงมีอาจารย์ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ และเพื่อให้การสอนพลศึกษาในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูพลศึกษาตามสื่อต่างๆ เนื่องจากทำให้วิชาชีพพลศึกษาขาดความน่าเชื่อถือ นำเชื่อถือขาดศรัทธาจากนักเรียนและผู้ปกครอง โดยปัญหาต่าง ๆ นั้นล้วนเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ครูพลศึกษาได้แสดงออกมา เช่น การแต่งกายไม่เรียบร้อย หรือการยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข รวมทั้งการพูดจาไม่สุภาพ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จึงมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูพลศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยการศึกษามีหน้าที่ผลิตครูโดยตรง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็น

ทิศทางในสร้างกรอบการกำหนดคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของสังคม อันนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามระดับชั้นปี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยการศึกษาคูณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2558

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1) ประชากร ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยการศึกษา จำนวน 23 คน และนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 2,416 คน รวมทั้งสิ้น 2,439 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยการศึกษา จำนวน 23 คน และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 348 คน รวมทั้งสิ้น 371 คน ซึ่งได้มาจากการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ภายใต้ความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน (e) เท่ากับ .05 และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยรวมถึงการศึกษาข้อคำถามต่างๆ จากรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ จำนวนทั้งสิ้น 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อทั่วไปของนิสิต มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ สาขาวิชาที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะที่มีต่อครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน แต่ละด้านมีข้อคำถาม 10 ข้อ จำนวนทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง นิสิตมีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง นิสิตมีทักษะอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง นิสิตมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง นิสิตมีทักษะอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง นิสิตมีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นปลายเปิด (Open Form)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80-1.00 ซึ่งค่าที่คำนวณมีรายละเอียดจำแนกตามรายด้าน ดังนี้

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

ด้านบุคลิกภาพ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 1.00 ทุกข้อคำถาม

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 1.00 ทุกข้อคำถาม

ด้านภาวะผู้นำ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

ด้านวิชาการ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

2. นำเครื่องมือมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับ นิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ .97

4. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับอาจารย์จำนวน 23 ฉบับ และนิสิตวิทยาลัยการศึกษากำหนดจำนวน 348 ฉบับ รวมทั้งสิ้น จำนวน 371 ฉบับ ในปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 และได้รับแบบสอบถามกลับมาคืนมา 371 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ตามแนวคิดของเรนซิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง นิสิตมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

ด้าน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ระดับทัศนะ
คุณธรรมและความประพฤติ	4.32	0.49	มาก
บุคลิกภาพ	4.29	0.56	มาก
มนุษยสัมพันธ์	4.18	0.58	มาก
ภาวะผู้นำ	4.21	0.60	มาก
วิชาการ	4.31	0.54	มาก
รวม	4.26	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, $SD.=0.51$) โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่

- 1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ($\bar{X} = 4.32$, $SD.= 0.49$)
- 2) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.31$, $SD.= 0.54$)
- 3) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.29$, $SD.= 0.56$)

- 4) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.21$, $SD.= 0.60$)
- 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.18$, $SD.= 0.58$)

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2558 จำแนกตามระดับชั้นปี แสดงดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามระดับชั้นปี

ด้าน		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
คุณธรรมและความประพฤติ	ระหว่างกลุ่ม	4.701	4	1.175	5.392*	0.000
	ภายในกลุ่ม	74.767	343	0.218		
	รวม	79.468	347			
บุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5.784	4	1.446	4.94*	0.001
	ภายในกลุ่ม	100.408	343	0.293		
	รวม	106.193	347			
มนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	6.804	4	1.701	5.543*	0.000
	ภายในกลุ่ม	105.256	343	0.307		
	รวม	112.06	347			
ภาวะผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	7.242	4	1.811	5.314*	0.000
	ภายในกลุ่ม	116.862	343	0.341		
	รวม	124.104	347			
วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	8.008	4	2.002	7.715*	0.000
	ภายในกลุ่ม	88.999	343	0.259		
	รวม	97.006	347			

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามระดับชั้นปี

ด้าน		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5
คุณธรรมและความประพฤติ	ชั้นปีที่ 1	-	0.027	0.001	0.228*	0.314
	ชั้นปีที่ 2	-	-	0.025	0.255*	0.287
	ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.230	0.312
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-	0.542
	ชั้นปีที่ 5	-	-	-	-	-
บุคลิกภาพ	ชั้นปีที่ 1	-	0.031	0.084	0.289*	0.195
	ชั้นปีที่ 2	-	-	0.114	0.319*	0.164
	ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.205	0.278
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-	0.483
	ชั้นปีที่ 5	-	-	-	-	-
มนุษยสัมพันธ์	ชั้นปีที่ 1	-	0.078	0.163	0.286*	0.196
	ชั้นปีที่ 2	-	-	0.094	0.364*	0.118
	ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.270*	0.212
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-	0.482
	ชั้นปีที่ 5	-	-	-	-	-
ภาวะผู้นำ	ชั้นปีที่ 1	-	0.013	0.141	0.312*	0.374
	ชั้นปีที่ 2	-	-	0.155	0.315*	0.361
	ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.160	0.516
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-	0.676*
	ชั้นปีที่ 5	-	-	-	-	-
วิชาการ	ชั้นปีที่ 1	-	0.045	0.778	0.352*	0.134
	ชั้นปีที่ 2	-	-	0.123	0.370*	0.531
	ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.274*	0.092
	ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-	0.365
	ชั้นปีที่ 5	-	-	-	-	-

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ จำแนกตามระดับชั้นปี และตาราง 3 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ จำแนกตามระดับชั้นปี มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นปีที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 5 ตามลำดับ

2) ด้านบุคลิกภาพ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นปีที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ

3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นปีที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 2 กับ ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ

4) ด้านภาวะผู้นำ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นปีที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 2 กับ ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 4 กับชั้นปีที่ 5 ตามลำดับ

5) ด้านวิชาการ พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ แตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละชั้นปีที่มีทัศนคติแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4, ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบประเด็นที่สำคัญและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาทัศนคติคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ พบว่า อาจารย์และนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านคุณธรรมและความประพฤติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.49$) โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือ ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม (Hilgard, 1962) เนื่องจากทัศนคติหรือทัศนคติเป็นความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทั่วไป ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นทัศนคติทางบวก (Zimbardo and Ebbesen, 1970) ประกอบกับสังคมปัจจุบันเน้นการมีคุณธรรมนำความรู้ อีกทั้งงานของครูพลศึกษาเป็นงานที่มีความรับผิดชอบในวงกว้างและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในแง่ของการสอน การดูแลนักเรียน การใช้สถานที่อุปกรณ์และอื่นๆ ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ดังนั้นครูพลศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในวิชาชีพพลศึกษา ครูพลศึกษาทุกคนจึงต้องรู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองอยู่ตลอดเวลา (วาสนา คุณาภิสิทธิ์, 2536, หน้า 79) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนอาจารย์และนิสิตวิทยาลัย

การศึกษา มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติสูงสุด อีกทั้งคุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ นั้นยังเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาอีกด้วย (Daughtrey, 1973) เช่นเดียวกันกับ นิกสัน และคณะ (Nixon, et al. 1967) ที่ได้รวบรวมคุณสมบัติของครูพลศึกษาไว้ โดยครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ควรมีคุณธรรมและความประพฤติที่ดีเช่นกัน เช่นเดียวกันกับ พิพัฒน์ ตันวิบูลย์วงศ์ (2557, หน้า 106) ที่ทำการศึกษารื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาครูพลศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษา ในทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11, SD.=0.68$) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญส่ง เทียนคำ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ตามลำดับดังนี้ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน และด้านวิชาการ ทั้งนี้ความสามารถด้านกีฬาของครูพลศึกษายังคงเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งควรยกออกมาเป็นด้านความสามารถทางการกีฬาเป็นการเฉพาะที่วิทยาลัยการศึกษาคควรพัฒนาให้นิสิตสอดคล้องกับ การเลือกหา และคณะ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักกีฬาตามทัศนะของนิสิตปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษา

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักกีฬาตามทัศนะของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านทักษะ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตาม นิสิตชายและหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบตามกลุ่มคณะวิชา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการเปรียบเทียบทัศนะคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ฯ จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตวิทยาลัยการศึกษ ชั้นปี 1-5 มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา โดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะเกิดขึ้นมาเองตั้งแต่กำเนิด ซึ่งจะเกิดจากการเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์รอบๆ ตัว นอกจากนี้ทัศนคตินั้นจะขึ้นอยู่กับกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง โดยสิ่งเร้าอาจเป็นสถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ หรืออาชีพ (ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2543 หน้า 57-58) จึงอาจส่งผลให้นิสิตที่มีช่วงอายุที่ต่างกัน ระดับชั้นปีที่ศึกษา รวมทั้งประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่างกัน มีผลต่อทัศนะที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญส่ง เทียนคำ (2545) ที่ได้เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและนักเรียน ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน และด้านวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและนักเรียนมีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ซึ่งในด้านวิชาการ ครูพลศึกษาควรเป็นผู้ที่มีการพัฒนาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามวิทยาการสมัยใหม่ อยู่เสมอสอดคล้องกับทศพล พูลพุด และคณะ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทักษะของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการ ด้านทักษะกีฬาและการสอน ด้านศีลธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านภาวะผู้นำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในการฝึกสอนกีฬา มีทักษะในกีฬาที่สอน ความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจนักกีฬา สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีประสบการณ์หรือเคยผ่านการแข่งขันกีฬาระดับเขตหรือระดับชาติ มีความเสียสละและอุทิศตนให้การฝึกสอนกีฬา มีน้ำเสียงที่ดังฟังชัดและมีบุคลิกในการเป็นผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา ควรจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูให้กับนิสิตครูพลศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสุภาพและเป็นที่ยอมรับต่อสังคม

2) สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา ควรสนับสนุนการเรียนการสอนด้านการวิจัยทางการศึกษาผ่านรายวิชาวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และจัดคลินิกด้านการวิจัยให้กับนิสิตครูพลศึกษาเพื่อให้นิสิตสามารถมาปรึกษาได้ตามความต้องการ

3) สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา ควรส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับนิสิตครูพลศึกษาได้เข้าใจผ่านกระบวนการฝึกอบรมความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

4) สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา ควรมีนโยบายในการผลิต และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และการวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตครูพลศึกษาที่เป็นรูปธรรมให้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ และให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้ทราบถึงองค์ประกอบของคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อคุณลักษณะครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ และจะได้นำปัจจัยเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ครูพลศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

บรรณานุกรม

- กร เลือกรา และคณะ. (2549). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักกีฬา ตามทัศนะของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทศพล พูลพัฒน์. (2548). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย. (2533). การพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง เทียนคำ. (2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ นักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิพัฒน์ ต้นวิบูลย์วงศ์. (2557). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูพลศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. ปริญญานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและ พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยพะเยา (2557). แผนกลยุทธ์วิทยาลัยการศึกษา พ.ศ. 2557-2561. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัย พะเยา
- มหาวิทยาลัยพะเยา (2557). นโยบายและทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2558-2561. วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
- มงคล แวนไธสง และคณะ. (2546). การออกกำลังกายและกีฬา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- วาสนา คุณาภิสิทธิ์. (2536). การสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ ลินธะระเวทย์. (2540). เอกสารทางวิชาการการพัฒนาระบบการเรียนการสอน เอกสารลำดับที่ 33. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- Daughtrey, Grayson. (1973). Effective Teaching in Physical Education for Secondary School. Philadelphia: W.B. Saunder Company.
- Hilgard, Ernest R. (1962). Introduction to Psychology. 3d rd. New York : Marcourt, Brace & World Inc.
- Nixon, John E.; Lance, Flanagan; and Florence, Frederickess. (1967). An Introduction to Physical Education. Philadelphia: W.B. Saunder Company.
- Zimbardo, P. G. and E. Ebbesen. (1970). Influence Attitude and Changing Behavior Massachusetts. Addison- Wesly Publishing.